

Sfânta Fecioară Maria – Maica Domnului

În timpul slujbelor din bisericile ortodoxe, sunt multe momentele în care credincioșii își fac cruce. Cele mai frecvente asemenea momente sunt pomenirile celor trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Dar momentul în care se observă o evlavie deosebită atunci când este făcut acest gest al închinării este cel al invocării Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Și aceste pomeniri nu sunt puține în cultul bisericesc. Am putea spune că există la prima vedere un respect mai mare pentru Maica Domnului chiar decât pentru persoanele Sfintei Treimi. Această realitate se întemeiază pe rolul și locul Fecioarei Maria în credința creștin-ortodoxă. Ea este omul care s-a ridicat la cea mai înaltă treaptă a sfințeniei și în același timp persoana care are cea mai mare putere de mijlocire la Iisus Hristos, Fiul ei, pentru cei care îi cer ajutorul. De aceea, Sfânta Fecioară Maria se bucură, între sfinți, de cele mai multe sărbători în cursul unui an, nu mai puțin de șapte: Nașterea Maicii Domnului (8 septembrie), Acoperământul Maicii Domnului (1 octombrie), Intrarea în Biserică sau Aducerea la Templu a Maicii Domnului (21 noiembrie), Zămislirea Sfintei Fecioare Maria de către Sfânta Ana (9 decembrie), Soborul Născătoare de Dumnezeu (26 decembrie), Buna-Vestire (25 martie), Izvorul Tămăduirii (vinerea Săptămânii Luminate), Adormirea Maicii Domnului (15 august). La acestea se adaugă sărbători închinare diverselor icoane al Maicii Domnului considerate făcătoare de minuni.

Viața Maicii Domnului a stat sub semnul miracolului, al inexplicabilului. În viziunea creștină, minunea se întâmplă atunci când gândul lui Dumnezeu se întâlnește cu ascultarea liberă a omului. Părinții ei, Ioachim și Ana, ajunseseră la bătrânețe fără să aibă copii. Ioachim se trăgea din neamul lui David, seminția lui Iuda și mai era cunoscut cu numele de Eli*. Ioachim și Ana se resemnaseră că nu fuseseră dăruți cu prunci, dar resemnarea lor nu era și deznădejde. Erau însă triști pentru că, în acea vreme, soții fără copii erau priviți ca fiind blestemați de Dumnezeu. Existau chiar interpretări ale Legii vechi care spuneau că nici măcar darul adus la Templu de un bărbat fără copii nu era bine primit. Tradiția creștină spune că Ioachim s-a confruntat cu o asemenea remarcă din partea marelui preot, ceea ce i-a adus o profundă mâhnire. Ioachim și Ana erau înstăriți și făceau multe daruri la Templu. În ciuda sentimentului neîmplinirii și a judecății aspre a oamenilor, ei nu încetau să-L roage pe Dumnezeu, pentru că ei credeau în puterea Lui. Și minunea s-a întâmplat. Ana a rămas însărcinată și a născut o pruncă, pe Maria. Probabil că avea peste 65 de ani, iar Ioachim, 70-75. Ei au înțeles atunci că Dumnezeu i-a făcut să-și depășească limitele firii nu întâmplător, ci cu un scop superior alungării rușinii unor părinți fără copii. Așa putem înțelege gestul

* Eli este un al doilea nume al lui Ioachim sau o prescurtare de la Heliakim. Cu acest nume este inclus în genealogia Mântuitorului prezentată de Evanghelistul Luca (Luca 3,23), unde Eli figurează ca tatăl lui Iosif, logodnicul Mariei. El este de fapt tatăl Mariei, dar nu este menționat așa pentru că genealogia lui Luca nu include femeii. (Ioan Mircea, *Dicționarul Noului Testament*, București, 1995, p. 195.)

celor doi de a o încredința pe micuța Maria, când a împlinit trei ani, Templului din Ierusalim. Darul venit în urma rugăciunilor l-au transformat la rândul lor în dar, dedicând-o pe Maria unei vieți curate în totală slujire față de Dumnezeu. Așa a crescut până la 15 ani, când a fost luată în grijă de Iosif din Nazaret, mult mai în vârstă decât ea, probabil, conform unei înțelegeri pe care a avut-o cu Ioachim și Ana pe când încă trăiau.

Într-o zi, pe când Maria avea 16 ani, a primit o vizită neașteptată. Un înger care s-a recomandat a fi Arhanghelul Gavriil a înștiințat-o că a fost aleasă să fie femeia care-l va naște pe Fiul lui Dumnezeu ca om. Este momentul culminant al ascultării sale. Maria nu a avut nicio obiecție și a spus „amin”, adică „fie mie după voia Ta”. Are însă o singură nedumerire: cum va fi posibil să nască fără să aibă legătură trupească cu un bărbat? Primește de la înger explicația că totul se va întâmpla prin puterea Duhului Sfânt și prin voia lui Dumnezeu, „la Care nimic nu este cu neputință” (Luca 1, 26-38). Și minunea s-a întâmplat. Maria a rămas însărcinată, a născut și a rămas fecioară. Teologia ortodoxă afirmă pururea-fecioria Maicii Domnului ca pe o condiție necesară pentru nașterea lui Iisus Hristos, singurul născut din femeie fără păcatul strămoșesc. În momentul „umbririi de către Duhul Sfânt”, Fecioarei Maria i-a fost șters păcatul strămoșesc și, din ea, Fiul lui Dumnezeu a luat fire de om într-un alt mod decât se întâmplă în mod natural, eliminând componenta de voluptate păcătoasă.

După Nașterea Domnului, Fecioara Maria a rămas în continuare dedicată lui Dumnezeu. Trăind în mod simplu, fără să urmărească afirmarea de sine, acumularea de bunuri materiale, Fecioara Maria și-a sporit sfințenia printr-o relație

continuă cu Fiul său și prin mijlocirile pentru cei în nevoi. Prima mijlocire a Maicii Domnului, consemnată de Sfânta Scriptură, a avut loc la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 1-11), când ea L-a rugat pe Iisus să-i ajute pe miri să iasă din încurcătura provocată de terminarea vinului. La intervenția mamei Sale, Iisus a săvârșit atunci minunea transformării apei în vin. Pe această întâmplare biblică se întemeiază credința creștină în puterea mijlocitoare a Maicii Domnului.

Maica Domnului, prin calitățile sale umane – ascultare, feciorie și sărăcie – și prin puterea rugăciunii sale, este modelul uman al oricărui călugăr care are ca țel dedicarea integrală lui Dumnezeu și atingerea sfințeniei. De aceea, cele mai multe mănăstiri sunt puse sub ocrotirea Maicii Domnului și mai ales poartă hramul Adormirii ei, adică evenimentul încununării unei vieți sfinte.

Prezența Maicii Domnului în viața lui Iisus Hristos înfățișată în Noul Testament este una discretă. Deși sunt puține episoadele în care ea este menționată explicit și încă mai puține cele în care ea vorbește, ne-o închipuim pe Maica Domnului însoțindu-L permanent pe Iisus cu rugăciunea, asemenea unei mame iubitoare. După primirea veștii bune de la înger, o vedem pe Fecioara Maria în vizită la verișoara ei, Elisabeta, mama Sfântului Ioan Botezătorul. Atunci se întâmplă o recunoaștere suprafirească a pruncilor care se aflau în pântecele celor două. Pruncul pe care-l purta Elisabeta, de șase luni, a „săltat în pântece”, făcând-o să rostească prima mărturisire din partea unui om că Maria este Maica Domnului, adică mama Mântuitorului promis de Dumnezeu (Luca 1, 42-43).

O vedem apoi pe Maria, însoțită de Iosif, călătorind de la Nazaret la Betleem pentru a se înscrie la recensământul

comandat de împăratul roman Octavian August (27 î.Hr. – 14 d.Hr.). Era însărcinată în nouă luni și, la Betleem, i-a venit sorocul să nască. Nu au mai găsit loc de găzduire în hanurile din cetate și s-au adăpostit într-un staul. Acolo, în iesle, Maria L-a născut pe Iisus, Mântuitorul lumii. Ea i-a auzit pe păstorii care povesteau că îngerii din cer le-au vestit că li s-a născut Mântuitor și au venit să vadă ce le-a descoperit Dumnezeu. Evanghelistul Luca consemnează: „Maria păstra toate cuvintele acestea, punându-le întru inima ei” (Luca 2,19).

Maria și Iosif, evrei credincioși, au respectat toate rânduielile Legii vechi legate de nou-născuți. La opt zile de la naștere, i-au pus numele pruncului, Iisus, și L-au tăiat împrejur, moment sărbătorit în Biserica Ortodoxă în fiecare an la 1 ianuarie. La 40 de zile de la naștere, cei doi părinți și-au adus copilul la Templul din Ierusalim pentru a împlini rânduiala evreiască a închinării lui Dumnezeu a pruncului de parte bărbătească întâi născut. Pe treptele Templului, au fost întâmpinați de dreptul Simeon și proorocița Ana. Este momentul sărbătorit în fiecare an la 2 februarie, de Întâmpinarea Domnului. Atunci, Maria a mai pus în inima ei cuvintele profetice ale lui Simeon referitoare la prunc: „Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și spre semn de împotrivire – și chiar prin sufletul tău va trece sabie” (Luca 2, 34-35). Simeon se referea la controversele care urmau să aibă loc în poporul evreu în legătură cu Iisus, realități care-i vor provoca suferință Mariei.

Tot Evanghelistul Luca descrie episodul pierderii lui Iisus pe când avea 12 ani. S-a întâmplat la Ierusalim de Paști. Iosif și Maria mergeau anual de această sărbătoare la Templu. În acel an, pe când se întorceau spre Nazaret, după

o zi de mers, au constatat că Iisus nu era în mulțimea cu care se deplasau. Iosif și Maria s-au întors la Ierusalim și L-au căutat pe Iisus trei zile. Înțelegeți ce era în sufletul Mariei negăsindu-și fiul. L-au găsit la Templu, unde Iisus îi asculta pe învățătorii de lege și le punea întrebări. Atunci, din gura Mariei a ieșit reproșul unei mame disperate: „Fiule, de ce ne-ai făcut una ca asta? Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijorați.” Răspunsul lui Iisus trimite la originea Sa divină: „Oare nu știati că întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?” (Luca 2, 48-49). Evanghelistul consemnează că cei doi n-au înțeles cuvintele Lui, dar Maria le-a pus și pe acestea în inima sa.

Toate aceste puneri la inimă o fac pe Maria din ce în ce mai conștientă că Fiul său reprezintă împlinirea profețiilor despre venirea lui Mesia în lume. Inima Mariei, plină de atâtea cuvinte și fapte miraculoase, nu a putut rămâne indiferentă la necazul mirilor din Cana Galileii cărora li s-a terminat vinul la nuntă. Nuntași erau și ea și Iisus, acum om matur, la aproape 30 de ani. În toiul nunții, Sfânta Maria l-a spus, probabil în șoaptă, Fiului ei că gazdele nu mai au vin și că ar trebui să-i ajute. Deși nu era încă vremea să-și arate puterea, Iisus își ascultă Maica. Începe mai devreme lucrarea pentru că L-a rugat ea. Face minunea transformării apei în vin (Ioan, 2, 1-11). Întemeiați pe episodul de la Cana, toți cei care se roagă Maicii Domnului și-o imaginează stând lângă Iisus și punând în șoaptă o vorbă bună pentru ei. Lumea creștină vede în ea pe mama bună și iertătoare care reușește să înduplece dreptatea rațională a tatălui.

Maica Domnului a fost martora tăcută a propovăduirii și minunilor lui Iisus. Noul Testament nu ne-o mai înfățișează decât în episodul pătimirii Mântuitorului după

judecarea și condamnarea Sa. Sfânta Maria a stat cu inima sfâșiată de durere la piciorul crucii, văzându-și Fiul executat între tâlhari. Deși Evangheliile nu o menționează, tradiția creștină spune că, după Înviere, Iisus S-a arătat întâi Maicii Sale în grădina mormântului și de-abia apoi Mariei Magdalena. După înălțarea Domnului la cer, Sfânta Maria se află în mijlocul ucenicilor și în aceeași casă cu ei când au primit darul de sus, al Duhului Sfânt, la Cinzecime. Apoi, dispar informațiile despre Maica Domnului. Probabil a trăit sub ocrotirea Sfântului Evanghelist Ioan, care a împlinit astfel cuvintele lui Iisus de pe cruce adresate lui: „Iată mama ta!” (Ioan 19, 27). Din tradiția transmisă oral de primele comunități creștine, știm că Maica Domnului a mai trăit 11 ani după răstignirea Domnului, așadar a murit pe când avea în jur de 60 de ani.

Undeva, în Ierusalim, lângă măslinii milenari ai grădinii Ghetsimani, se află mormântul ei, săpat într-o stâncă ce se găsește astăzi într-o biserică, în care, ca să intri, nu urci, ci cobori câteva zeci de trepte. Mormântul Maicii Domnului este gol, pentru că ea a plecat din lumea aceasta nu numai cu sufletul, ci și cu trupul. Acest fapt a fost descoperit la trei zile de la înmormântarea ei. Apostolul Toma, nefiind prezent la îngropăciune, i-a rugat pe ceilalți apostoli să deschidă mormântul pentru a mai vedea și el pentru ultima dată trupul Maicii Învățătorului lor. A găsit mormântul gol. Pe acest fapt se întemeiază credința creștină a ridicării Maicii Domnului cu tot cu trup la cer. Unii teologi afirmă că evenimentul reprezintă o anticipare a învierii morților de la sfârșitul veacurilor. Maica Domnului este primul om înviat după învierea lui Hristos și înainte de sfârșitul lumii.

